

L'agroecologia: consum, teoria o pràctica?

Laura Lopez

L'agroramaderia té una forta dependència de les subvencions de la Unió Europea, que impulsen un model centrat en la intensificació dels modes de producció i l'hiperexplotació de persones, animals i sòls. L'autora defensa que l'agroecologia torni a ser "una manera de viure, organitzada entorn de circuits d'abastiment com a pràctica de consum desmercantilitzat"

Els dolors dels prats són els laments d'un món que agonitza*.

En el període 2013-2020 la Unió Europea ha destinat el 40% del seu fons pressupostari a la PAC, la Política Agrària Comunitària: 60.000 milions d'euros. La partida pressupostària més grossa. D'aquesta xifra, el 75% ha anat destinat al Fons Europeu Agrícola de Garantia. És a dir, al fons de pagaments directes associats a la superfície en tinença o ús i dissociats de la producció. La nova PAC per al període 2021-2027, encara pendent de la definició i aprovació final, sembla que no canvia de rumb. Així doncs, a la Unió Europea l'agroramaderia viu de les subvencions i no dels seus fruits; als països dits desenvolupats l'agroramaderia és fictícia. I s'hi estan destinant molts i molts diners.

Així mateix, aquestes subvencions alimenten un acaparament de terres avariciós i despietat (a l'Estat espanyol, per cada agroramadera en actiu, ja hi ha dos propietaris de terres i pastures sense treballar –*agroramaders de sofà*–que, gràcies als titllats com a "drets històrics", es beneficien d'aquestes subvencions), un acaparament que en la majoria de casos va acompanyat de l'abandó o el deteriorament de les mateixes i que alhora suposa un impediment per a persones amb ganes d'iniciar projectes lligats als modes de vida rurals però sense disposició d'una terra heretada. A més, propicien un model agroramader centrat en la intensificació dels modes de producció, l'hiperexplotació dels seus elements (persones, animals, sòls) i la circulació planetària dels productes.

I el problema no s'acaba aquí, i és que aquesta PAC comprèn un conjunt únic de normes que tant regulen l'agroindústria com l'agroramaderia tradicional de petita escala. En aquest sentit, moltes d'aquestes subvencions són a fons perdut, però estan subjectes a uns criteris i plans de producció de grans dimensions que en els projectes petits sovint sobrepassen les possibilitats humanes de les persones que els gestionen: el ritme de feina i l'estrès que pateixen les agroramaderes que volen sortir dels modes de producció intensius sovint són insostenibles. Es parla força del benestar animal i, sense menystenir-lo gens ni mica, a mi m'agradaria parlar també de la necessitat de tenir cura de la salut vital i la gratificació de les persones que els acompanyen. És una qüestió de model, una qüestió estructural: cal que posem els nostres límits, i viure.

Ara em ve al cap un llibre gran i descolorit que corria per casa quan era petita. *Tornem a viure*. Qui l'havia escrit apareixia en una fotografia en blanc i negre, somrient amb la mà sobre una aixada o un rasclet. Havia deixat la ciutat, el ritme frenètic i les obligacions laborals per entomar una vida tranquil·la al camp, un camp buit d'aquelles persones que havien anat a les poblacions més grans a buscar-se la vida i que es van veure devorades pels seus ritmes i les seves maneres. Sembla que ara hi torna a haver una forta onada de

gent que deixa o vol deixar les ciutats, però les lògiques i els modes de vida urbans continuen sent protagonistes i ara, a diferència de les camperoles que van migrar i van deixar als llocs d'origen part de la seva cultura, l'espai rural s'està urbanitzant: s'està fent un retorn al camp, però sense ruralitat. I estem perdent una oportunitat.

Estirant aquest fil podríem dir que l'espai rural és el paisatge mosaic configurat al llarg dels segles fruit de la interacció entre paisanes i natura; per la seva banda, la ruralitat és l'activitat implícita en aquesta interacció i, com a tal, és vital i imprescindible. A més, en contraposició a l'espai urbà –superdelimitat i dominant–, l'espai rural es pot entendre com un escenari amb cert marge d'experimentació i pot ser aquí, doncs, on podem recuperar el ritme lent i la gestió autònoma de les nostres vides si trenquem amb la reproducció de les lògiques normativitzades i dels imaginaris imperants.

En efecte, m'agrada quan Adrián Almazán, en el text *Volver al campo mientras el mundo se derrumba*, escriu que el món rural és el regne de les relacions directes, els intercanvis no monetaris i la gestió autònoma de la vida. Ara, jo afegeixo que ho és també dels llaços i de la comunitat (ruralitzar des del col·lectivisme!), és el coneixement i la interacció amb un entorn *natural* com a reciprocitat i és l'escenari on podem alimentar-nos d'allò que produïm i així trencar amb el monopoli del treball assalariat i del consum indiscriminat.

Per anar acabant, per aterrar totes aquestes reflexions i com a proposta d'una alternativa, començaria aquest final fent referència als grups de consum, en auge: agrupacions de persones que conjuntament accedeixen sense intermediàries a uns aliments i productes ecològics, de temporada i de proximitat. Intercanvis monetaris entre dues realitats dissociades i que reproduïxen la lògica compartimentada i mercantilitzada de la producció (activa) i el consum (passiu). Potser té sentit en l'àmbit urbà, no ho sé, però en l'àmbit rural m'agradaria que l'agroecologia tornés a ser una manera de viure, organitzada entorn de circuits d'abastiment com a pràctica de consum desmercantilitzat, potser així també una via per acabar amb el privilegi econòmic i polític que avui en dia suposa accedir a una alimentació sana i ecològica (la *gourmetització*, que diu Naredo). Així doncs, aquí, a pagès, hem de deixar de ser meres consumidores i cal crear circuits alternatius, desobedients, locals, autogestionats i autònoms on, sortint de la lògica restrictiva del registre i el segell, totes aportem i rebem aliments gràcies a vincles de coneixença i de confiança i que aquests circuits siguin el mateix suport i aval per a uns projectes de vida agroramaders (reals, sans i satisfactoris) i per a una cura i gestió regenerativa dels paisatges rurals que habitem.

* En record a Dolores Prat, lluitadora llibertària nascuda a Ripoll l'any 1905. Dempeus per un món rural viu, del seu nom fem néixer aquest lament.